

Prima instanță: (Judecătoria Buiucani, municipiul Chișinău) Al. Negru
Instanța de apel: (Curtea de Apel Chișinău) Gr. Dașchevici, V. Sîrbu, V. Mihaila

Î N C H E I E R E

23 mai 2018

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componența:
Președintele completului,
judecători

Ala Cobăneanu
Iuliana Oprea
Dumitru Mardari

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Balan Alexandr împotriva
Ministerului Justiției, Ministerului Afacerilor Interne, intervenienți accesorii Ministerul
Finanțelor și Procuratura Generală cu privire la repararea prejudiciului material și moral
cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și instanțelor de
judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 decembrie 2017, prin care a fost
admis apelul declarat de Ministerul Afacerilor Interne, respinse apelurile declarate de
Ministerul Justiției și Procuratura Generală, casată hotărârea Judecătoria Buiucani,
municipiul Chișinău din 23 mai 2016 în partea încasării de la Ministerul Afacerilor Interne
în beneficiul lui Balan Alexandr a sumei de 147 470 de lei cu titlu de prejudiciu material
cauzat ca urmare a privării ilegale de a munci și pronunțată în această parte o nouă hotărâre,

c o n s t a t ă :

La 04 ianuarie 2016 Balan Alexandr a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva
Ministerului Justiției, Ministerului Afacerilor Interne, intervenienți accesorii Ministerul
Finanțelor și Procuratura Generală cu privire la repararea prejudiciului material și moral
cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și instanțelor de
judecată.

În motivarea acțiunii, Balan Alexandr a menționat că în temeiul ordinului Ministerului
Afacerilor Interne nr. 82 ef din 02 aprilie 2010 a fost angajat în funcția de inspector
patrulare rutieră al Secției Poliției Rutiere al Comisariatului raional de Poliție Briceni.

La fel a relatat că în luna septembrie 2011 în privința sa a fost intentată o cauză penală
de către Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, fiind învinuit de
faptul că la 19 septembrie 2011, aproximativ la ora 23.30 a stopat lângă stația de alimentare
cu petrol "Tirex Petrol" din orașul Briceni autoturismul de model "VAZ-212063", condus

de Ivașchiv Oleg, care transporta mărfuri fără acte de proveniență și ar fi pretins de la conducătorul acesteia suma de 100 dolari SUA pentru eliberarea autoturismului.

Susține de asemenea că i-a fost incriminat faptul că începând cu 19 septembrie 2011, sub pretextul favorizării traficului ilicit de mărfuri pe teritoriul raionului Briceni, ar fi pretins de la Ivașciuc Oleg suma de 1000 lei pentru fiecare traversare, iar la 15 octombrie 2011 ar fi primit de la Ivașciuc Oleg suma de 700 lei pe traseul M-14 "Brest-Chișinău-Odessa" între satul Caracușenii vechi și orașul Briceni.

Invocă faptul că prin ordinul Ministerului Afacerilor Interne nr. 460 ef din 12 octombrie 2011, a fost concediat din funcția deținută.

Relevă că prin sentința Judecătorei Briceni din 27 mai 2013, a fost achitat de sub învinuirea de săvârșire a infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (1) Cod penal pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

Menționează că sentința în cauză a fost menținută prin decizia Curții de Apel Bălți din 04 februarie 2014 și decizia Curții Supreme de Justiție din 14 octombrie 2014.

Relatează că după pronunțarea deciziei Curții Supreme de Justiție din 14 octombrie 2014, s-a adresat Ministerului Afacerilor Interne cu cerere, prin care a solicitat anularea ordinului nr. 460 ef din 12 octombrie 2011 cu privire la concedierea sa și restabilirea în funcția deținută anterior.

Prin ordinul Ministerului Afacerilor Interne nr. 177 din 03 august 2015, a fost anulat ordinul nr. 460 ef din 12 octombrie 2011 cu privire la concediere și restabilit în funcția de inspector patrulare rutieră al Secției Poliției Rutiere al Comisariatului raional de Poliție Briceni.

Consideră că prin concedierea ilegală de la muncă, i-a fost cauzat prejudiciu material pentru absența forțată de la muncă pe perioada 12 octombrie 2011 – 03 august 2014 în sumă de 147 470,4 lei.

De asemenea, menționează că a fost reținut pentru 72 de ore, în privința sa fiind aplicată măsura preventivă arest la domiciliu pentru 30 de zile, iar ulterior obligația de a nu părăsi țara, fiind privat de libertate în perioada respectivă și cauzat prejudiciu moral.

Reclamantul Balan Alexandr solicită încasarea de la Ministerul Afacerilor Interne și Ministerul Justiției prin intermediul Ministerului Finanțelor a prejudiciului material în sumă de 147 470,4 lei pentru absența forțată de la muncă, încasarea de la Ministerul Justiției prin intermediul Ministerului Finanțelor a prejudiciului moral în mărime de 10 000 lei și a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 15 000 lei suportate la examinarea cauzei penale.

Prin încheierea Judecătorei Buiucani municipiul Chișinău din 10 februarie 2016, a fost atras în proces în calitate de intervenient accesoriu Procuratura Generală (f.d. 66 Vol. I).

Prin hotărârea Judecătorei Buiucani municipiul Chișinău din 23 mai 2016, acțiunea înaintată de Balan Alexandr a fost admisă parțial.

S-a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Balan Alexandr a sumei de 50 000 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală.

S-a încasat de la Ministerului Afacerilor Interne în beneficiul lui Balan Alexandr suma de 147 470,4 lei cu titlu de prejudiciu material cauzat prin privarea ilegală de posibilitatea de a munci.

În rest, acțiunea înaintată de Balan Alexandr a fost respinsă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 06 decembrie 2016, au fost respinse apelurile declarate de Ministerul Justiției, Procuratura Generală și Ministerul Justiției și menținută hotărârea Judecătoriei Buiucani, municipiul Chișinău din 23 mai 2016 (f.d. 178-189 Vol. I).

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 02 august 2017, au fost admise recursurile declarate de Ministerul Justiției și Ministerul Afacerilor Interne, casată integral decizia Curții de Apel Chișinău din 06 decembrie 2016, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecători (f.d. 221-234 Vol. I).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 20 decembrie 2017, a fost admis apelul declarat de Ministerul Afacerilor Interne, respinse apelurile declarate de Ministerul Justiției și Procuratura Generală, casată hotărârea Judecătoriei Buiucani, municipiul Chișinău din 23 mai 2016 în partea încasării de la Ministerul Afacerilor Interne în beneficiul lui Balan Alexandr a sumei de 147 470 de lei cu titlu de prejudiciu material cauzat ca urmare a privării ilegale de a munci și pronunțată în această parte o nouă hotărâre, prin care s-a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Balan Alexandr suma de 147 470 de lei cu titlu de prejudiciu material ce reprezintă salariul și alte venituri provenite din muncă.

În rest, hotărârea Judecătoriei Buiucani, municipiul Chișinău din 23 mai 2016 a fost menținută.

Pentru a decide astfel, instanța de apel cu referire la circumstanțele cauzei a reținut că prima instanță nu a aplicat legea care trebuia aplicată în partea ce ține de încasarea prejudiciului material, or art. 13 alin. (1) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998, prevede că repararea prejudiciului specificat la art. 7 lit. a), c) și g) se efectuează din contul bugetului de stat, iar organul care reprezintă statul în instanța de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiției.

Prin urmare, instanța de apel a concluzionat că este greșită soluția instanței de fond cu privire la încasarea de la Ministerul Afacerilor Interne a prejudiciului material cauzat în sumă de 147 470 de lei ca urmare a privării ilegale de a munci, considerînd că acesta urmează a fi încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției.

La fel, instanța de apel a reținut că prima instanță corect a concluzionat că sentința de achitare constituie temei de reabilitare deplină a reclamantului Balan Alexandr, din care considerente a aplicat corect criteriile de stabilire a prejudiciului moral, apreciind suma de 50 000 lei ca fiind rezonabilă și echitabilă pentru prejudiciul moral cauzat reclamantului prin atragerea ilegală la răspundere penală.

La 09 februarie 2018 Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitînd admiterea recursului, casarea hotărârilor judecătorești, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea înaintată de Balan Alexandr să fie respinsă.

Recurentul Ministerul Justiției, în motivarea recursului a menționat că instanța de apel verificînd legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe, eronat a interpretat legea care reglementează aprecierea prejudiciului material și moral.

Susține că instanța de apel a admis încasarea din contul bugetului de stat a prejudiciului material în sumă de 147 470,4 lei în lipsa unui calcul matematic ce ar reprezenta suma pretinsă, or în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, pretențiile cu privire la prejudiciul material trebuie să fie convingătoare și nu speculative, cu riscul aplicării celei mai puțin convenabile metode pentru reclamant (cauza Popov nr. 1 vs Moldova).

Relevă că în situația din speță, a fost emis un mandat de arest la domiciliu ce nu depășește un termen de 30 de zile, iar acest fapt nu justifică încasarea unui prejudiciu moral în sumă de 50 000 lei.

La 26 aprilie 2018, Procuratura Generală a depus referință la recursul declarat de Ministerul Justiției, solicitând admiterea acestuia.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a emis dispozitivul deciziei la 20 decembrie 2017, însă date referitor la recepționarea de către părți a deciziei motivate, la materialele cauzei lipsesc.

În conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Recursul a fost declarat la 09 februarie 2018, respectiv se consideră depus în termenul prevăzut de art.434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Examinând temeiurile recursului completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de Ministerul Justiției, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se declară inadmisibil recursul înaintat de Ministerul Justiției.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,

Ala Cobăneanu

judecători

Iuliana Oprea

Dumitru Mardari